Noun - сүйлөө, объектисин көрсөтүү жана суроолорго жооп бере: ким? эмне? (Бала, журналы, ит, жашоо).

Nouns эркек женский, орто, жана жынысы боюнча ар түрдүү болот.

Зат атоочтор учурларда жана номерлери жөнүндө өзгөртөт. зат баштапкы түрү - Nominative бир.

сунуш аттары бардык тили көпчүлүгү предмети жана толуктоочу болуп саналат, ошондой эле башка жактардын өтүнмөлөрүнө, карама-аныктамасы, жагдай жана предикаттар.

Наркы тили бөлүнгөн менен өзүнүн жана жалпы

тили, жандуу жана жансыз.

Тили - жеке жактардын аттары, айрым объектилер. өздөрүнүн тили менен, алар:

- 1. аттары (ылакап аттар, Nicknames), адамдардын жана жаныбарлардын каймана аттары.
- 2. өлкөбүздүн аттары
- 3. астрономиялык аты
- 4. басма аттары, журналдар, адабий жана көркөм чыгармалардын, ишканалардын, кемелер, ж.б.

Common тили тили - баары бир тектүү объекттер жана көрүнүштөр үчүн жалпы аталышы.

Nouns жалпы тили мүлк (мисалы, жер - жер, жер - Күн системасынын планетасы) боло алат.

тили жандуу адам, жаныбарлардын аттарын жана суроого жооп *ким?* **Жансыз тили** өсүмдүктөр жансыз объектилердин, ошондой эле объекттер аттары жана суроосуна эмне деп жооп *берет?*

жансыз тили үчүн да, мисалы, аты-жөнүн камтууга *бир топ*, эл, элдин, койлордун, жаштар, ж.б.

тили саны

биз бир нече бар, ал бир нерсеге келип, көптүк түрдө качан атоочтор жекелик санда колдонулат.

Кээ бир тили гана жекелик же көптүк санда колдонулат.

гана жекелик түргө ээ Зат атоочтор:

- окшош адамдар көптүк аттары, объекттерди (жамааттык зат атооч): *студенттер, жаштар, балдар, гумандуулук*, жана башкалар.
- реалдуу наркы менен объекттеринин аттарын: битумунун, темир, алча, сүт жана алтын кызылчасын, бензин жана башка.
- Ысымдар сапаты же өзгөчөлүк: *ак, ач көздүк, жөндөмдүүлүк, жаштар, атырдын, кара көк*жана башкалар.
- Ысымдар кадамдары же мындай деп айтылат: *аткаруу чабуу, кесүү, сунуш, күйүп*, ж.б.

- жеке объекттеринин аттарын катары тили: *Moscow*, *Ыртыш* жана башкалар.
- Tags: жүгү, желин, жалын таажы.

гана көптүк түргө ээ Зат атоочтор:

- заттар аттары жана жупташкан: өсүшүнө, кычкачтарды, тырмоо, шым, таразалар, уу сөздөр, кайчы, айрыларды, селкинчек жана башкалар.
- материалдарды же бош калдыктарынын аттары: *Ак, ачыткы, кесме, каймак, улпагы, таарынды*, жана башкалар.
- оюндар убакыт аралыктары аттары: , *жашырып жана издөө жашырып жана издөө, шахмат, эс алуу, күн сайын, күн сайын* , жана башкалар.
- мүнөздөгү иш-аракеттери жана мамлекеттердин аттары: *кайгы, дебаттарды, шайлоо, сүйлөшүүлөр, өсүп, тоңуп калган*, жана башкалар.
- Кээ бир жер аттары: *Kapnam, Балам, Hills, Athens, Alps, Sokolniki* жана башкалар.

мүчөлөр тили

Орус, алты учурларда, алар боюнча аныктоого болот.

- Nominative ким? Же эмне?
- Genitive ким? же кандай?
- Барыш кимге керек? же кандай?
- Табыш ким? Же эмне?
- Майкл Джексон ким? же кандай?
- Жандоочтору кимге? же кандай?

Сүйлөмдөгү атоочту ишти аныктоо үчүн төмөнкүлөр керек:

- 1. Бул зат атооч сөз бир сөз табууга;
- 2. зат атооч деген суроого бир сөз менен койду.

Зат атоочтун жөндөлүшү

төмөндөшүнө көрсөтүлгөн иштер боюнча сөз өзгөртүү. үч Declension бар тили менен:

Биринчи төмөндөшү.

Биринчи Declension тили аялдык аяктап пайгамбар (лар) Nominative жекелик (өлкөнүн, жер), ошондой эле бир эле учтары (жаш жигиттин агасы) менен элге сөз эркек тили болуп саналат.

Экинчи Declension.

Экинчи Declension нөлдүк аягы (пляж, күнү) менен Орус тили болуп саналат, жана епо менен аяктайт, -Е (кичинекей үй domische) жана көптүк сандагы зат атоочтор епо менен аяктайт, Nominative жекелик (сөз имаратында -Е).

Үчүнчү Declension.

үчүнчү начарлоо менен Nominative жекелик менен аяктаган нөлгө менен Түрк тили болуп саналат.

Heteroclite тили.

Он -туа үчүн көптүк сандагы зат атоочтор (убакыт жүгүн желинге, желек, аты, өрттөнүп, уруусу, тукуму, үзөнгү жана таажысы) жана толуктоо, Барыш жана Пример жекелик тили менен эркектин атооч "жолго" жалгоолору бар 3- жөндөлүшү, жана аспаптык ишти -em (-om) тили жабылышы 2 жөндөлүшү керек.

Киргизстане тили.

Киргизстане тили бардык учурларда бир эле түрү үчүн, деп аталат. Алардын арасында экөө тең жалпы атын (тамактанып, радио, кино, калыстар тобу) бар, жана туура аттарын (Гёте, Zola, Сочи).